

Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

► **V** ДИРЕКТИВА 2009/52/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 18 юни 2009 година

за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на
незаконно пребиваващи граждани на трета държава

(ОВ L 168, 30.6.2009 г., стр. 24)

Поправена със:

► **C1** Поправка, ОВ L 208, 3.8.2012 г., стр. 22 (2009/52/ЕО)

**ДИРЕКТИВА 2009/52/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И НА СЪВЕТА**

от 18 юни 2009 година

за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 63, параграф 3, буква б) от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) На заседание на Европейския съвет на 14 и 15 декември 2006 г. се постигна споразумение, че сътрудничеството между държавите-членки в борбата срещу незаконната имиграция следва да бъде засилено и по-специално, че на равнище държави-членки и ЕС следва да се засилят мерките срещу незаконното наемане на работа.
- (2) Ключов притегателен фактор за незаконната имиграция в ЕС е възможността за намиране на работа в ЕС, без да се притежава необходимия правен статус. Поради това действията срещу незаконната имиграция и незаконното пребиваване следва да включват мерки срещу този притегателен фактор.
- (3) Централно място при такива мерки следва да заема общата забрана за наемането на работа на граждани на трета държава, които нямат право да пребивават в ЕС, придружена от санкции срещу работодатели, които нарушават тази забрана.
- (4) Тъй като настоящата директива предвижда минимални стандарти, държавите-членки следва да остават свободни да приемат или запазват по-строги санкции и мерки, както и да налагат по-строги задължения на работодателите.

⁽¹⁾ ОВ С 204, 9.8.2008 г., стр. 70.

⁽²⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г., стр. 20.

⁽³⁾ ►C1 Становище на Европейския парламент от 19 февруари 2009 г. ◄ (все още непубликувано в Официален вестник) и Решение на Съвета от 25 май 2009 г.

▼B

- (5) Настоящата директива не следва да се прилага за граждани на трета държава, които пребивават законно в държава-членка, независимо дали имат право да работят на нейна територия. Освен това, тя не следва да се прилага за лица, които се ползват от общностното право на свободно движение съгласно определението в член 2, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) ⁽¹⁾. Те не следва да се прилагат също и за граждани на трета държава, които са в ситуация, уредена от правото на Общността, като тези, които са наети законно на работа в друга държава-членка и които са командирани от доставчик на услуги в друга държава-членка в контекста на предоставянето на услуги. Настоящата директива следва да се прилага, без да се засяга националното право, което забранява наемане на работа на законно пребиваващи граждани на трета държава, които работят в нарушение на статуса си на пребиваващи.
- (6) За конкретните цели на настоящата директива следва да се предвидят определения на някои понятия и тези определения следва да се използват само за целите на настоящата директива.
- (7) Определението за наемане на работа следва да включва съответните съставни елементи, а именно дейности, които се извършват или трябва да се извършват срещу възнаграждение за работодателя или под неговото ръководство и/или надзор, независимо от правоотношението.
- (8) Определението за работодател може да включва сдружение на лица, по отношение на което се предвижда възможността да извършва правни действия, но което няма правосубектност.
- (9) За да се предотврати наемането на работа на незаконно пребиваващи граждани на трета държава, от работодателите следва да се изисква преди наемането на работа на гражданин на трета държава, включително в случаи, в които гражданинът на трета държава е бил нает с цел командироването му в друга държава-членка в контекста на предоставяне на услуги, да проверят дали гражданинът на трета държава има валидно разрешение за пребиваване или друго разрешение за престой, което показва, че престоят на гражданина на трета държава на територията на държавата-членка, където е нает, е законен.
- (10) За да се даде възможност на държавите-членки да проверяват по-специално за подправени документи, от работодателите следва да се изисква да уведомяват компетентните органи за наемането на работа на гражданин на трета държава. С оглед намаляване на административната тежест държавите-членки може да предвидят подаването на тези уведомления да се извършва в рамките на други схеми за уведомяване. Държавите-членки следва да могат да приемат опростена процедура за уведомяване за работодатели, които са физически лица, когато наемането на работа е за лични цели.
- (11) Работодателите, които са изпълнили задълженията, определени в настоящата директива, не следва да бъдат подвеждани под отговорност за това, че са наели на работа незаконно пребиваващи граждани на трета държава, по-специално ако компетентният орган по-късно открие, че документът, представен от даден служител, всъщност е бил подправен или неправомерно използван, освен ако на работодателя е било известно, че документът е подправен.

⁽¹⁾ ОВ L 105, 13.4.2006 г., стр. 1.

▼B

- (12) С цел улесняване на изпълнението от страна на работодателите на техните задължения, държавите-членки следва да полагат максимални усилия за своевременно обработване на исканията за подновяване на разрешения за пребиваване.
- (13) За да се приведе в изпълнение общата забрана и да се възпират нарушенията, държавите-членки следва да предвидят подходящи санкции. Те следва да включват финансови санкции и участие в разходите за връщането на незаконно пребиващи граждани на трета държава, както и възможността за финансови санкции в намален размер за работодатели, които са физически лица, когато наемането на работа е за лични цели.
- (14) При всички случаи следва да се изисква от работодателя да плати на гражданите на трета държава всички дължими възнаградения за извършената от тях работа и всички дължими данъци и социалноосигурителни вноски. Ако размерът на възнаградението не може да бъде определен, следва да се счита, че той съответства най-малко на възнаградението, предвидено в приложимите законови разпоредби относно минималните заплати, в колективни трудови договори или в съответствие с установената практика в съответните сектори на заетост. От работодателя следва да се изисква също да заплати, по целесъобразност, всички разходи, произтичащи от изпращането на дължими възнаградения в държавата, в която се връща или е бил върнат незаконно наетият на работа гражданин на трета държава. В случай че работодателят не извърши последващи плащания, държавите-членки не следва да носят отговорност за изпълнението на това задължение вместо работодателя.
- (15) Незаконно наетият на работа гражданин на трета държава не следва да получи право на влизане, пребиваване и достъп до пазара на труда чрез незаконно трудово правоотношение, плащане или последващо изплащане на възнаградения, социалноосигурителни вноски или данъци от страна на работодателя или от правно образуване, което извършва плащането вместо работодателя.
- (16) Държавите-членки следва да гарантират, че се подават или може да се подават жалби и че са налице механизми, които осигуряват възможност за получаване на събраните суми от дължими възнаградения от гражданите на трета държава, на които те се дължат. Държавите-членки не следва да са задължени да включват в тези механизми своите мисии или представителства в трети държави. Държавите-членки следва, в контекста на въвеждането на ефективни механизми за улесняване на подаването на жалби и ако това все още не е предвидено в националното законодателство, да разгледат възможността и добавената стойност от предоставяне на компетентен орган на правото да завежда производство срещу работодатели с цел събиране на дължимо възнаградение.
- (17) Освен това държавите-членки следва да предвидят презумпция за наличие на трудово правоотношение с продължителност най-малко три месеца, с цел прехвърляне на тежестта за доказване върху работодателя най-малко за известен период от време. Наред с други лица, работникът следва също да има възможност да докаже съществуването и продължителността на трудовото правоотношение.

▼B

- (18) Държавите-членки следва да осигурят възможност за допълнителни санкции срещу работодатели, включително изключване от правото за получаване на някои или всички видове обществен подпомагане, помощи или субсидии, включително земеделски субсидии, изключване от процедури за възлагане на обществени поръчки и събиране на някои или всички вече предоставени видове обществен подпомагане, помощи или субсидии, включително финансиране от ЕС, управлявано от държавите-членки. Държавите-членки следва да могат да вземат решение да не прилагат допълнителни санкции срещу работодатели, които са физически лица, когато наемането на работа е за лични цели.
- (19) Настоящата директива, и по-специално членове 7, 10 и 12, следва да не засяга Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета от 25 юни 2002 г. относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности ⁽¹⁾.
- (20) С оглед преобладаването на подизпълнението в някои засегнати сектори е необходимо да се гарантира, че най-малко изпълнителят, чийто пряк подизпълнител е работодателят, може да бъде подведен под отговорност с оглед плащане на финансови санкции заедно с работодателя или вместо него. В конкретни случаи други изпълнители може да бъдат подведени под отговорност с оглед плащане на финансови санкции заедно с работодателя на незаконно пребиваващи граждани на трета държава или вместо него. Последващите плащания, за които ще се прилагат разпоредбите относно отговорността на настоящата директива, следва да включват също вноски към национални фондове за платени отпуски или социални фондове, уредени със закон или колективни договори.
- (21) Опитът показва, че съществуващите системи за санкции не са достатъчни за постигане на пълно спазване на забраните за наемане на работа на незаконно пребиваващи граждани на трета държава. Една от причините е, че изглежда административните санкции сами по себе си не са достатъчни да възпрат някои безскрупулни работодатели. Спазването на забраните може и следва да се засили с прилагането на наказателноправни санкции.
- (22) За гарантиране на пълна ефективност на общата забрана съществува особена нужда от по-възпиращи санкции при тежките случаи, като: упорито повтарящи се нарушения, незаконно наемане на работа на значителен брой граждани на трета държава, особено експлоататорски условия на труд, когато работодателят знае, че работникът е жертва на трафик на хора, и незаконно наемане на работа на непълнолетно или малолетно лице. Настоящата директива задължава държавите-членки да предвидят в националното си законодателство наказателноправни санкции по отношение на тези тежки нарушения. Тя не поражда задължения по отношение на прилагането на такива наказания или на други съществуващи системи за правоприлагане в конкретни случаи.
- (23) При всички случаи, определени като тежки съгласно настоящата директива, нарушението следва да се счита за престъпление навсякъде в Общността, когато е извършено умишлено. Разпоредбите на настоящата директива относно престъпленията не следва да засягат прилагането на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета от 19 юли 2002 г. относно борбата с трафика на хора ⁽²⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 248, 16.9.2002 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 203, 1.8.2002 г., стр. 1.

▼B

- (24) Престъплението следва да бъде наказуемо с ефективни, съразмерни и възпиращи наказателноправни санкции. Задължението за осигуряване на ефективни, съразмерни и възпиращи наказателноправни санкции съгласно настоящата директива не засяга вътрешната организация на наказателното право и наказателното правораздаване на държавите-членки.
- (25) Юридическите лица също може да бъдат подвеждани под отговорност за посочените в настоящата директива престъпления, тъй като много работодатели са юридически лица. Разпоредбите на настоящата директива не пораждаат задължение за държавите-членки за въвеждане на наказателна отговорност за юридическите лица.
- (26) За да се улесни привеждането в изпълнение на настоящата директива, следва да са налице ефективни механизми за подаване на жалби, чрез които съответните граждани на трета държава да може да подават жалби пряко или чрез трети лица като профсъюзи или други сдружения. Когато оказват помощ при подаване на такива жалби, определените трети лица следва да са защитени срещу възможни санкции съгласно правилата, забраняващи подпомагането на незаконно пребиваване.
- (27) В допълнение към механизмите за обжалване, държавите-членки следва да имат възможност да предоставят разрешения за пребиваване с ограничена продължителност, свързана с продължителността на съответните национални производства, на гражданите на трета държава, които са били подложени на особено експлоататорски условия на труд или които са незаконно наети на работа непълнолетни или малолетни лица и които сътрудничат при наказателното производство срещу работодателя. Такива разрешения следва да се предоставят по при ред и условия, сравними с приложимите към граждани на трета държава, които попадат в приложното поле на Директива 2004/81/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. за издаване на разрешение за пребиваване на граждани на трети страни, които са жертви на трафик на хора или са били обект на помощ за незаконна имиграция и които сътрудничат с компетентните органи ⁽¹⁾.
- (28) За да се осигури задоволително ниво на изпълнение на настоящата директива и за да се намалят, доколкото е възможно, разликите в нивото на изпълнение в държавите-членки, те следва да гарантират, че на тяхна територия се извършват ефективни и подходящи проверки, и да съобщят на Комисията данните относно извършваните от тях проверки.
- (29) Държавите-членки следва да бъдат насърчавани да определят всяка година национална цел за броя на проверките по отношение на секторите на дейност, в които се концентрира наемането на работа на незаконно пребиваващи граждани на трети държави на тяхна територия.
- (30) С оглед повишаване ефективността на инспекциите за целите на прилагане на настоящата директива, държавите-членки следва да гарантират, че съгласно националното законодателство компетентните органи разполагат с подходящи правомощия за извършване на проверките; че, с цел ефективно прилагане на настоящата директива, се събира и обработва информация относно незаконното наемане на работа, включително резултатите от предходни проверки; и че е налице достатъчен персонал, който да притежава уменията и квалификациите, необходими за ефективното извършване на проверките.

⁽¹⁾ ОВ L 261, 6.8.2004 г., стр. 19.

▼B

- (31) Държавите-членки следва да гарантират, че проверките за целите на прилагане на настоящата директива не засягат, от гледна точка на количество или качество, проверките, извършвани с цел оценка на условията на труд и заетост.
- (32) По отношение на командированите работници, които са граждани на трета държава, органите за проверка на държавите-членки може да използват сътрудничеството и обмена на информация, предвидени в Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги⁽¹⁾, за да проверят дали гражданите на трети държави са законно наети на работа в държавата-членка на произход.
- (33) Настоящата директива следва да се разглежда като допълнителна спрямо мерките за борба с недеklarирания труд и експлоатацията.
- (34) В съответствие с точка 34 от Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество⁽²⁾ държавите-членки се насърчават да изготвят, за себе си и в интерес на Общността, свои собствени таблици, които, доколкото е възможно, илюстрират съответствието между настоящата директива и мерките за транспониране и да ги направят обществено достояние.
- (35) Всяка обработка на лични данни, предприета при прилагането на настоящата директива, следва да е в съответствие с Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни⁽³⁾.
- (36) Доколкото целта на настоящата директива, а именно да противодейства на незаконната имиграция, като действа срещу притегателния фактор, свързан с наемане на работа, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и поради това може, предвид мащаба и последиците на настоящата директива, да бъде постигната по-добре на равнище Общност, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 на Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (37) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално от Европейската конвенция за защита на правата на човека и на основните свободи и Хартата на основните права на Европейския съюз. По-конкретно тя следва да се прилага с дължимото зачитане на свободата на стопанска инициатива, равенството пред закона и принципа на недискриминация, правото на ефективни правни средства на защита и правото на справедлив съдебен процес, както и принципите на законност и на пропорционалност на престъпленията и наказанията в съответствие с членове 16, 20, 21, 47 и 49 на Хартата.

⁽¹⁾ ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 321, 31.12.2003 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.

▼B

- (38) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола за позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, тези държави-членки не участват в приемането на настоящата директива и следователно не са обвързани с нея, нито с нейното прилагане.
- (39) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящата директива и следователно не е обвързана с нея, нито с нейното прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет и приложно поле

Като средство в борбата срещу незаконната имиграция настоящата директива забранява наемането на работа на незаконно пребиваващи граждани на трети държави. За тази цел тя определя минимални общи стандарти за санкции и мерки, приложими в държавите-членки срещу работодатели, които нарушават тази забрана.

Член 2

Определения

За конкретните цели на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „гражданин на трета държава“ означава всяко лице, което не е гражданин на Съюза по смисъла на член 17, параграф 1 от Договора и което не се ползва от общностното право на свободно движение съгласно член 2, параграф 5 от Кодекса на шенгенските граници;
- б) „незаконно пребиваващ гражданин на трета държава“ означава гражданин на трета държава, намиращ се на територията на държава-членка, който не отговаря или вече не отговаря на условията за престой или пребиваване в тази държава-членка;
- в) „наемане на работа“ означава упражняване на дейности, които включват каквато и да е форма на труд или работа, уредени с националното законодателство или в съответствие с установената практика, за работодател или под негово ръководство и/или надзор;
- г) „незаконно наемане на работа“ означава наемане на работа на незаконно пребиваващ гражданин на трета държава;
- д) „работодател“ означава всяко физическо лице или правен субект, включително агенции за временна заетост, за които или под чието ръководство се извършва наемането на работа;
- е) „подизпълнител“ означава всяко физическо лице или правен субект, на които е възложено изпълнението на всички или част от задълженията по предходен договор;

▼B

- ж) „юридическо лице“ означава всеки правен субект, който има такъв статус съгласно приложимото национално право, с изключение на държавите или публичните органи, упражняващи държавна власт, както и на публичноправни международни организации;
- з) „агенция за временна заетост“ означава всяко физическо или юридическо лице, което, в съответствие с националното законодателство, сключва трудов договор или влиза в трудово правоотношение с наети чрез агенция за временна заетост работници, за да ги назначи в предприятия ползватели на временна работа под техни надзор и ръководство;
- и) „особено експлоататорски условия на труд“ означава условия на труд, включително условия, произтичащи от основана на пола или друга дискриминация, при които е налице драстично несъответствие с условията за наемане на работа на законно наетите работници, което например засяга здравето и безопасността на работниците и накърнява човешкото достойнство;
- й) „заплащане на незаконно пребиваващ гражданин на трета държава“ означава надница или заплата, както и всяка друга престация в пари или в натура, които са изплатени пряко или непряко от работодателя на работника за неговия труд и които съответстват на тези, които биха получили подобен вид работници в случай на законно трудово правоотношение.

*Член 3***Забрана за незаконно наемане на работа**

1. Държавите-членки забраняват наемането на работа на незаконно пребиваващи граждани на трета държава.
2. Нарушенията на тази забрана подлежат на санкциите и мерките, предвидени в настоящата директива.
3. Държава-членка може да реши да не прилага забраната, посочена в параграф 1 по отношение на незаконно пребиваващи граждани на трети държави, чието извеждане е отложено и на които е разрешено да работят в съответствие с националното право.

*Член 4***Задължения на работодателите**

1. Държавите-членки задължават работодателите да:
 - а) изискват от гражданите на трета държава да притежават и да представят на работодателя валидно разрешение за пребиваване или друго разрешение за своя престой, преди да бъдат наети на работа;
 - б) съхраняват най-малко за времето на наемането на работа копие или друго доказателство за разрешението за пребиваване или друго разрешение за престой, което да е на разположение за евентуална проверка от компетентните органи на държавите-членки;
 - в) уведомяват компетентните органи, определени от държавите-членки, за началото на наемането на работа на граждани на трета държава в срок, определен от всяка държава-членка.
2. Държавите-членки може да предвидят опростена процедура за уведомяване по параграф 1, буква в), когато работодателите са физически лица и наемането на работа е за лични цели.

▼B

Държавите-членки може да предвидят, че не се изисква уведомление по параграф 1, буква в), в случаите когато на работника е предоставен статус на дългосрочно пребиваващ съгласно Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни⁽¹⁾.

3. Държавите-членки гарантират, че работодатели, които са изпълнили задълженията си по параграф 1, няма да бъдат подведени под отговорност за нарушаване на забраната по член 3, освен ако на работодателите им е било известно, че документът, представен като валидно разрешение за пребиваване или друго разрешение за престой, е бил подправен.

*Член 5***Финансови санкции**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че нарушенията на забраната, посочена в член 3, подлежат на ефективни, съразмерни и възпиращи санкции срещу работодателя.

2. Санкциите по отношение на нарушенията на забраната, посочена в член 3, включват:

- а) финансови санкции, чийто размер се увеличава в зависимост от броя на незаконно наетите на работа граждани на трета държава; и
- б) плащания на разходите за връщане на незаконно наети на работа граждани на трета държава, в случаите когато са проведени процедури по връщане. Вместо това държавите-членки може да вземат решение да отразят във финансовите санкции по буква а) най-малко средните разходи за връщане.

3. Държавите-членки може да предвидят намален размер на финансовите санкции, когато работодателят е физическо лице, което наема на работа незаконно пребиваващ гражданин на трета държава за лични цели и когато не са налице особено експлоататорски условия на труд.

*Член 6***Последващи плащания, които трябва да се извършат от работодателите**

1. По отношение на всяко нарушение на забраната, посочена в член 3, държавите-членки гарантират, че работодателят отговаря за плащането на:

- а) всяко дължимо заплащане на незаконно наетия на работа гражданин на трета държава. По презумпция договореното равнище на възнаграждение съответства най-малко на възнаграждението, предвидено в приложимите законови разпоредби относно минималните възнаграждения, в колективните трудови договори или в съответствие с установената практика в съответните сектори на заетост, освен ако работодателят или служителят не докаже друго, като същевременно се спазват, по целесъобразност, задължителните национални разпоредби относно възнагражденията;
- б) сума, равна на всички данъци и социалноосигурителни вноски, които работодателят би платил, в случай че гражданинът на трета държава би бил законно нает на работа, включително съответните административни глоби;

⁽¹⁾ ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44.

▼B

в) по целесъобразност, всички разходи, произтичащи от изпращането на последващите плащания в държавата, в която се е върнал или е бил върнат гражданинът на трета държава.

2. С цел да се осигури наличието на ефективни процедури за прилагане на параграф 1, букви а) и в), и като се взема надлежно предвид член 13, държавите-членки създават механизми, които да гарантират, че незаконно наетите на работа граждани на трети държави:

а) може да предявят иск срещу своя работодател със срок за погасяване на правото на иск, определен съгласно националното право, и евентуално да приведат в изпълнение съдебно решение срещу работодателя за всяко дължимо възнаграждение, включително в случаите, когато са се върнали или са били върнати, или;

б) когато това е предвидено в националното законодателство, може да изискат от компетентния орган на държавата-членка да започне процедури за събиране на дължимото възнаграждение, без да има нужда в този случай гражданинът на трета държава да предявява иск.

Преди изпълнението на решение за връщане на незаконно наетите на работа граждани на трети държави систематично и обективно се предоставя информация относно техните права по настоящия параграф и по член 13.

3. С цел прилагане на параграф 1, букви а) и б), държавите-членки въвеждат презумпцията за трудово правоотношение с продължителност най-малко три месеца, освен ако, наред с другото, работодателят или служителят не могат да докажат друго.

4. Държавите-членки вземат мерки за осигуряване на необходимите механизми, които да гарантират, че незаконно наетите на работа граждани на трета държава могат да получат всяко последващо плащане на възнаграждение, посочено в параграф 1, буква а), което е събрано при предявяване на исковете, посочени в параграф 2, включително в случаите, когато тези граждани са се върнали или са били върнати.

5. По отношение на случаите, в които са били предоставени разрешения за пребиваване с ограничена продължителност съгласно член 13, параграф 4, държавите-членки определят съгласно националното право условията, при които срокът на тези разрешения може да бъде удължен, докато гражданинът на трета държава получи всяко последващо плащане на своето възнаграждение, събрано съгласно параграф 1 от настоящия член.

*Член 7***Други мерки**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работодателите, по целесъобразност, подлежат и на следните мерки:

а) изключване от правото на някои или всички видове обществено подпомагане, помощи или субсидии, включително финансиране от ЕС, управлявано от държавите-членки, за срок до пет години;

▼B

- б) изключване от участие в процедури за възлагане на обществени поръчки, както е определено в Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки ⁽¹⁾, за срок до пет години;
- в) възстановяване на някои или всички видове обществено подпомагане, помощи или субсидии, включително на финансиране от ЕС, управлявано от държавите-членки, предоставени на работодателя през период до 12 месеца преди откриването на незаконното наемане на работа;
- г) временно или постоянно закриване на местата, използвани за извършване на нарушението, или временно или постоянно отнемане на лиценз за извършване на въпросната стопанска дейност, ако това е оправдано от тежестта на нарушението.
2. Държавите-членки може да решат да не прилагат параграф 1, когато работодателите са физически лица и наемането на работа е за лични цели.

*Член 8***Подизпълнение**

1. Когато работодателят е подизпълнител и без да се засягат разпоредбите на националното право по отношение на правото на участие или обратен иск или на разпоредбите на националното право в областта на социалната сигурност, държавите-членки гарантират, че изпълнителят, чийто пряк подизпълнител е работодателят, може да бъде подведен под отговорност заедно с работодателя или вместо него с оглед заплащането на:
- а) всякакви финансови санкции, наложени съгласно член 5, и
- б) всякакви последващи плащания, дължими съгласно член 6, параграф 1, букви а) и в) и член 6, параграфи 2 и 3.
2. Когато работодателят е подизпълнител, държавите-членки гарантират, че главният изпълнител и всеки междинен подизпълнител, ако са знаели, че наеманият подизпълнител е наемал на работа незаконно пребиваващи граждани на трета държава, може да бъдат подведени под отговорност за плащанията, посочени в параграф 1, заедно със или вместо подизпълнителя работодател, или изпълнителя, чийто пряк подизпълнител е работодателят.
3. Не се подвежда под отговорност съгласно параграф 1 или 2 изпълнител, който е изпълнил задълженията за добросъвестна проверка, предвидени в националното право.
4. Държавите-членки може да предвидят по-строги правила за отговорност съгласно националното законодателство.

*Член 9***Престъпление**

1. Държавите-членки гарантират, че нарушаването на забраната, посочена в член 3, съставлява престъпление, когато е извършено умишлено, при наличие на всяко от следните обстоятелства, определени в националното право:
- а) нарушението продължава или упорито се повтаря;

⁽¹⁾ ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 114.

▼B

- б) нарушението е по отношение на едновременно незаконно наемане на значителен брой незаконно пребиваващи граждани на трета държава;
 - в) нарушението се съпътства от особено експлоататорски условия на труд;
 - г) нарушението е извършено от работодател, който, въпреки че не е бил обвинен или осъден за престъпление съгласно Рамково решение 2002/629/ПРВ, използва труда или услугите на незаконно пребиваващ гражданин на трета държава със знанието, че това лице е жертва на трафик на хора;
 - д) нарушението е по отношение на незаконно наемане на работа на непълнолетно или малолетно лице.
2. Държавите-членки гарантират, че подбудителството и помагачеството в посоченото в параграф 1 умишлено деяние се наказват като престъпления.

*Член 10***Наказателноправни санкции**

1. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че физическите лица, които извършват посоченото в член 9 престъпление, са наказуеми с ефективни, съразмерни и възпиращи санкции.
2. Освен ако това не противоречи на основни принципи на правото, санкциите, предвидени в настоящия член, може да се прилагат съгласно националното право, без да се засягат други санкции или мерки с различен от наказателноправен характер, и може да се съпътстват от публикуване на съдебното решение по делото.

*Член 11***Отговорност на юридически лица**

1. Държавите-членки гарантират, че юридически лица може да бъдат подведени под отговорност за престъплението, посочено в член 9, когато то е извършено в тяхна полза от лице, заемащо ръководна позиция в рамките на юридическото лице, което действа самостоятелно или като част от орган на юридическото лице, въз основа на:
 - а) правомощие да представлява юридическото лице,
 - б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице, или
 - в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.
2. Държавите-членки гарантират също така, че юридическо лице може да бъде подведено под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лицето, посочено в параграф 1, е направила възможно извършването на посоченото в член 9 престъпление в полза на това юридическо лице от подчинено на него лице.
3. Отговорността на юридическо лице съгласно параграфи 1 и 2 не изключва наказателно производство срещу физически лица, които са извършители, подбудители или помагачи в престъплението, посочено в член 9.

Член 12

Санкции на юридически лица

Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност по силата на член 11, подлежи на ефективни, съразмерни и възпиращи санкции, които може да включват мерки като посочените в член 7.

Държавите-членки може да вземат решение за публично оповестяване на списък с работодатели, които са юридически лица и които са били подведени под отговорност за посоченото в член 9 престъпление.

Член 13

Улесняване на подаването на жалби

1. Държавите-членки гарантират, че са налице ефективни механизми, чрез които гражданите на трета държава, които са незаконно наети на работа, може да подадат жалби срещу техните работодатели, пряко или чрез трети лица, определени от държавите-членки, като например профсъюзи и други сдружения, или компетентен орган на държавата-членка, когато това е предвидено в националното законодателство.

2. Държавите-членки гарантират възможност за трети лица, които, в съответствие с предвидените в националното право критерии, имат законен интерес от гарантиране спазването на настоящата директива, да се включат от името или в подкрепа на незаконно нает на работа гражданин на трета държава, с неговото съгласие, във всяко административно или гражданско производство, предвидено с оглед изпълнението на настоящата директива.

3. Предоставянето на помощ на граждани на трета държава при подаване на жалби не се счита за подпомагане на незаконно пребиваване съгласно Директива 2002/90/ЕО на Съвета от 28 ноември 2002 г. за определяне на подпомагане на незаконното влизане, преминаването и пребиваването ⁽¹⁾.

4. По отношение на престъпленията, обхванати от член 9, параграф 1, букви в) или д), държавите-членки определят съгласно националното право условията, при които те може да предоставят, за всеки отделен случай, разрешения за пребиваване с ограничена продължителност, свързана с продължителността на съответните национални производства, на съответните граждани на трета държава, при ред и условия, сравними с приложимите към граждани на трета държава, които попадат в приложното поле на Директива 2004/81/ЕО.

Член 14

Проверки

1. Държавите-членки гарантират, че на тяхна територия се извършват ефективни и подходящи проверки за контролиране на наемането на работа на незаконно пребиващи граждани на трети държави. Тези проверки се основават предимно на оценка на риска, която се изготвя от компетентните органи в държавите-членки.

⁽¹⁾ ОВ L 328, 5.12.2002 г., стр. 17.

▼B

2. С оглед постигане на по-голяма ефективност на проверките, държавите-членки редовно установяват, въз основа на оценка на риска, секторите на дейност на тяхна територия, в които се концентрира наемането на работа на незаконно пребиваващи граждани на трети държави.

По отношение на всеки един от тези сектори, преди 1 юли всяка година държавите-членки информират Комисията относно извършените през предходната година проверки, както като абсолютен брой, така и като процентно съотношение на работодателите за всеки сектор, както и относно техните резултати.

*Член 15***По-благоприятни разпоредби**

Настоящата директива не засяга правото на държавите-членки да приемат или запазят разпоредби, които са по-благоприятни за гражданите на трета държава, към които тя се прилага, по отношение на членове 6 и 13, при условие че тези разпоредби са съвместими с настоящата директива.

*Член 16***Доклади**

1. Най-късно до 20 юли 2014 г. и на всеки три години след това Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета включващ, когато е уместно, предложения за изменение на членове 6, 7, 8, 13 и 14. В своя доклад Комисията разглежда по-специално изпълнението от страна на държавите-членки на член 6, параграфи 2 и 5.

2. Държавите-членки изпращат на Комисията цялата информация, необходима за изготвянето на посочените в параграф 1 доклади. Информацията включва броя и резултатите от проверките, извършени съгласно член 14, параграф 1, мерките, приложени съгласно член 13, и, доколкото това е възможно, мерките, приложени съгласно членове 6 и 7.

*Член 17***Транспониране**

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива преди 20 юли 2011 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

▼B

Член 18

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 19

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.